

Prvi susret

U posljednje vreme, svakog jutra budila me je hladnoća. Nadolazila je iznenada, ali precizno, uvek u isto vreme, nekoliko minuta pre no što bi budilnik zazvonio. U jesen, vetrovi su se, ujutru, spuštali s planina na moje prozore, i besomučno udarali o okna svojim ledenim pesnicama. Ponekad bi se po staklu nahvatao tanak mraz. To je počinjalo da se dešava već sredinom novembra. Slike su bile lepe, nestvarne. Često sam se budila s pomišlju na njih, i otvorivši oči, prvo gledala u prozor, da proverim jesu li tu. Još neobučena, prislanjala bih obraz uz hladno prozorsko staklo, u želji da ih sagledam sa što veće blizine. Ponekad sam uzimala uveličavajuće staklo, i gledala ih netremično, dugo, sve dok ne počnu da se gube s potpunim svitanjem. Nisam se olako mirila s njihovim povlačenjem, ali bih uvek ostajala do kraja, gledajući kako nestaju u bleđoj, dnevnoj svetlosti. Zraci zubatog, jesenjeg sunca vešto su prosijavali kroz pukotine na arabeskama od mraza, čineći da one izgube oblik i topeći ih. Ovi vitraži imali su za mene bezrazložan, ali neobičan značaj. Budila sam se tek što bi svanulo, samo da ih vidim. Njihovo zadržavanje na mojim prozorima bilo je kratkotrajno, ali dovoljno za užitak. Pretvaranje tanke skrame mraza u hladnu tečnost koja klizi niz staklo, na posletku postajući nalik običnoj kiši, imalo je izgled čarolije. Zamišljala sam proces putem kojeg hladnoća, noć i mraz slikaju zimske pejzaže na staklu. Nikad to nisam uspela da vidim. Možda bi samo njihovo nastajanje bilo razočaravajuće jednostavno, uništavajući time lepotu samih slika. Nakon potpunog nestanka mraza, kraj prozora me je, neobučenu, zaticala oštra hladnoća, izazivajući drhtavicu, posle koje bih se okrenula, i počinjala da se oblačim. Slično je bilo i ovog jutra.

Vetar me je probudio prekasno. Posteljina je bila neprijatno topla, i kao prilepljena uz moje telo. Mraz je već gotovo sasvim nestao s prozora, a sunce se videlo neobično jasno, bez obzira na oblačan dan i jak vetar. Čula sam vrapce kako sleću na prozorski sims, i koškaju se na njemu, bespomoćno klepećući malim krilima, u potrazi za mrvama kojih nije bilo. Ustala sam da ih pogledam, pritom uočivši da je ledeni vitraž u potpunosti iščileo s prozora. Ovo u meni izaziva kratkotrajno, mlako razočaranje. Umesto slika na staklu, neko vreme posmatram tri vrapca kako, ne obraćajući pažnju jedni na druge, uzalud kljucaju po simsu, tražeći hranu. Ja ih nikad ne hranim, nisam stvorila tu naviku. Samo ih posmatram dok ne odlete, a zatim se okrećem, više ne razmišljajući o njima.

Približavanje zime bilo je očigledno; trošne, drvene roletne neprestano su lupale o prozor pod naletima snažnog, razgoropađenog vetra, a ja sam očekivala da će se u svakom trenutku izlomiti. Zvuk vetra bio je neopisivo prodoran. Zvučao je kao plač koji nastupa u besu, izbijajući dah iz pluća i muteći vid. Bio je dovoljno glasan da sasvim potisne svaki drugi zvuk. Ostavljam za sobom nenameštenu posteljinu, zazirući od kreveta, kao da u njemu leži neko kome ne smem da remetim san. Oblačim se polako, i s pažnjom, uživajući, po prvi put od početka jeseni, u odsustvu hladnoće. Pre odlaska, zastajem pred ogledalom, da odmerim samu sebe i doradim sopstveni izgled. Kosa mi je izgledala kao i obično; površno očešljane, riđe lokne padaju, uokvirujući usko lice, na ramena zaogrnuta običnom, crnom pelerinom. Utrljavam tanak sloj

pudera na lice, s perfekcionističkom pažnjom, trudeći se da brojne pegice ostanu što jasnije vidljive ispod očiju, i oko nosa. Smetali su mi podočnjaci; prethodne večeri došla sam u stan kasno, unapred se prekorevajući zbog takve nebrige o sutrašnjem danu. Obaram pogled, zamislivši kako odraz ne čini isto, već nastavlja s posmatranjem, gotovo naturalistički precizno uočavajući s moje strane zanemarene, neprijatne detalje. Pre konačnog izlaska, još jednom se penjem do ulaznih vrata svog stana; da proverim jesam li ih zaključala, dva puta okrenuvši ključ. Stan je bio star i iznajmljen. Unutra nije postojalo ništa materijalno vredno. Uvek kad bih izlazila, osećala sam brigu jedino jer je tuđi. Smatrala sam taj osećaj očiglednim sazrevanjem svojih etičkih stavova.

S izlaskom na ulicu, osećam se rasterećeno, razrešeno nečega što ostaje zaključano gore, u stanu. Možda je moj odraz na tren utekao iz ogledala, te sad, s prozora, ispraća moje udaljavanje, i pokrete ruku kojima, usled vetra, čvršće obavijam pelerinu oko tela. I dalje mi nije bilo očekivano hladno, u telu sam još osećala toplotu iz postelje, i prigušeno, nedovoljno uzbuđenje.

Ulica već nije bila pusta; pripremanje za običan, subotnji dan je otpočelo, pre nego što sam se ja i probudila. Čistači ulica su nestali. Zbog vetra ih nisam, kao i obično, čula iz kreveta, ali je časovnik crkvenog tornja pokazivao da su već obavili svoju dužnost. Na asfaltu nije bilo mnogo opalog lišća. Vetar je ostao uznemiren i gladan; jutros, sem nekoliko odbačenih, papirnih kesa i praznih, plastičnih čaša, nije imao šta da nosi. Ogolele krošnje drveća doprinosile su pomisli da je zima već pristigla, uprkos ranom novembru. Saobraćaj je već postao bučan i gust. Automobila je bilo više nego prolaznika. Već ujutru, čule su se sirene. One su bile jedini zvuci koje zapomaganje vetra nije uspevalo da priguši. Nenaviknuta na tu buku, trudila sam se da ona za mene postane prijatna. Moja nesposobnost u tome bila je očigledna; plašila sam se čak i da pređem put.

U kafić koji se nalazio u blizini zgrade mog fakulteta stigla sam pre zakazanog vremena. Ušavši, nisam hodala sporo, zagledajući koga ima unutra. Nisam imala kome da se javim; bila sam naviknuta na tu količinu nepoznatih ljudi, i neprekidan, sveprisutan žamor na tuđem jeziku. Miris kafe bio je opojan, ali donekle potisnut gustim duvanskim dimom. Konobar je spustio piće na moj sto, uz staklenu, zelenu pepeljaru i račun. Loše usitnjeni komadići narandžine kore plutali su na površini tečnosti, po retkoj, žućkastoj peni. Nisam mu zahvalila, stadoh da mešam napitak crnom slamčicom, u iščekivanju.

Ne prepoznajem ga odmah po njegovom ulasku, iako često usmeravam pogled ka vratima kafića, koja se neprekidno otvaraju, ili zatvaraju, dopuštajući talasima hladnoće da razblaže dim. Nisam zamišljala kako će on izgledati, sprečavajući time bilo kakva očekivanja od susreta. Muškarac dopadljive spoljašnjosti zaustavio se s druge strane mog stola, pritom me samo pogledavši, u volšebnoj spoznaji. Iako neponuđen, seda na stolicu pored mene, shvatajući da mu je sve prepušteno. Gledala sam ga u lice bestidno, primetivši da se vetar više ne čuje.

-Zar se vetar umirio?, upitala sam ga, i sama začuđena čuvši svoj glas. Ostao je čist i neizmenjen. Slutnje mi behu neobične. Intuicija kao da je zapala u san. Nisam čekala njegov odgovor, već reakciju na pitanje o iznenadnom prestanku vetra.

-Donekle jeste., odgovorio je kratko, Ja sam V.

-Tebe sam očekivala, osmehnuh se, ne želeći da razgovaramo. Netaknuti đus još uvek je stajao na stolu, te otpijam kratak gutljaj, osećajući kako se končići narandžine kore talože u slamčici, zapašivši je. On nije pozvao konobara, niti pripalio cigaretu. Samo je, izgledajući barem delimično zainteresovano, puštao pogled da luta duž lokala, zadržavajući se na pojedinim ljudima i po čitav minut. Donji deo lica bio mu je prekriven retkom, neurednom, smeđom bradom, a oči tamne i mirne. Na glavi je nosio šešir. Kad bi me pogledao, osmehivao se uljudno i prijatno. Naše poznanstvo otpočelo je pre nego što smo se prvi put sreli; u priči zajedničkog prijatelja pomisao da se mi nećemo upoznati bila je apsurdna. Ona je bila razlog koji nas dovodi u kafić. Određeno vreme sastajanja ostaje mi još neko vreme nejasno; sam ga je zakazao, verovatno osetivši moju nezainteresovanost, i osobinu da se olako povinujem.

-Izvini ako si ustala prerano, izvinio se frazom, Nemam previše vremena.

-Obično ustajem u ovo vreme, dajem mu do znanja kako mi, zbog ovog sastanka, dnevne obaveze nisu trpele.

-Sigurno?, izdigao je obrve, tako da su skoro sasvim nestale pod obodom crnog šešira. Nosio je dve okrugle, srebrne minđuše na obrazima, tamo gde su se ranije, verovatno, pri osmehu, ocrtavale jamice.

-Veruj mi, V. Ustajem svakog jutra da bih videla mraz kako se kravi s mog prozora. Vikendom retko odlazim kući. Ovde studiram kao strani državljanin.

-Znam, to sam čuo. Zar u tvojoj zemlji nema mraza ?

-Možda ga sada nema, skupljam usne, u nastojanju da on primeti očiglednost pravog, neizgovorenog odgovora. Kod kuće sam, po prvi put, zatekla veličanstven vitraž od mraza na uglovima svog prozora, pomislivši da je u pitanju dugoročan božićni dar. Zagrebala sam kratkim nohtom po staklu, da proverim je li u pitanju varka. Površina je bila hrapava i naizgled postojana. Tada nikome ne rekoh šta sam videla. Minijaturne, apstraktne slike podsećale su me na drveće, ili ptice. Kad je sve nestalo, uz svanuće, ostala sam pored prozora, iščekujući povratak, misleći kako su slike postale nevidljive, ali većito prisutne, kao anđeli, ili duhovi. To se desilo uoči novogodišnje noći. Ništa mu nisam rekla, dopuštajući da pita sam, ukoliko poželi.

-Hoćeš li još nešto da popiješ?, njegovo sledeće pitanje bilo je ishitreno i trapavo, ali mu ne zamerih zbog toga. Shvatih da je za njega usiljenost prihvatljivija od tišine. Ipak odbijam ponudu, pokazujući na svoju čašu đusa. Samo je klimnuo, ponovo uz osmeh, bez ubeđivanja. Jutro kao da nije odmicalo.

-Imaš li vremena večeras?, pokušao je još jednom. Trgoh se. Minđuše u njegovim obrazima neprekidno su mi odvlačile pažnju. Mora da ga je bolelo u početku, kada su rupice na licu bile tek probušene. Poželeh da ga upitam o tome, ali ipak ništa ne izgovaram.

-Imam vremena, mada ne previše, uputih mu osmeh sasvim spontano, bez usiljenosti ili prethodne pripreme. Kao da je i sam osetio taj tračak iskrenosti.

-Zapravo, pozvao sam te ovamo kako bismo se dogovorili za večeras. Trenutno nemam previše vremena. Ali večeras pravimo malu žurku, kod mene. Mislio sam da dođeš.

-Ne znam... Gde stanuješ ?

-Ovde piše adresa, izvadio je običan novčanik od crne kože i dao mi papirić s napisanom adresom. Bila je pisana rukopisom, sitnim štampanim slovima. Nisam odmah pročitala šta piše, samo ubacujem ceduljicu u tašnu, odmah vadeći novčanik, da platim svoju đus. Nije me sprečio u tome, kako sam očekivala.

-Ko ti je ovo?, pokazao je rukom na sliku koji sam nosila u novčaniku. Bila je izrađena crno-belom tehnikom, i zapakovana u providni, plastični uvijač.

-Baka, osmehnula sam mu se; dodirnuo je sliku, zadržavajući kažiprst na njoj nekoliko sekundi. Imao je lepe, duge i blede prste.

-Umrta je ?

-Nije. I dalje je živa, po prvi put smo se nasmejali istovremeno, glasno i bez pretvaranja. Naš smeh se nakratko priključio sveprisutnom žamoru, a zatim lagano, postepeno utihnuo.

-Ličite, primećuje. Prvi je uočio ovu činjenicu.

-Možda delimično, sakrih koliko se slažem s njim. Možda mu je bakina slika poslužila u ostvarivanju potrebe da produži razgovor barem za nekoliko sekundi. Dok smo odlazili, hodao je iza mene. Kao da nisam osećala njegovo prisustvo. Činilo mi se kako ću, po izlasku, shvatiti da sam sama, kao da njegovog pojavljivanja nije ni bilo.

Ipak je revnosno hodao iza mene. Zastao je, kao da pretpostavlja kako ćemo krenuti suprotnim smerovima ulice.

-Na trenutak sam se osećala kao Orfej, osetivši zabrinutu intonaciju u svom glasu, pri kraju rečenice se osmehnuh, Plašila sam se da te neću zateći iza sebe kad izađemo.

-Samo što bi se ti zvala Orfeja, prihvatio je moju rečenicu kao pokušaj da se našalim, ne prozrevši u njoj strepnju, ili čak bojazan. -Onda, dolaziš li večeras, ili ne ?

-Doći ću, nadam se. Volela bih da dođem, prisilila sam sebe da otkrijem.

-Čak iako padne sneg ?

-Ne brini se. Doći ću.

Pozdravili smo se kratko, uz klimanje glavom i nenametljive osmehe. Vetar je ponovo duvao, mada krotko i tiše. Nebo je oblačno, bez tragova Sunca, kao slutnja zime. Vraćam se u stan, ne dopuštajući sebi očekivanja. Zastajem povremeno pored izloga, ne gledajući robu koju nude. Samo odmeravam odraz grada u uglačanom staklu; iza mene je put, prepun i širok, a još dalje od njega, druga strana ulice s podjednako ogoljenim, suvim stablima.

V. nije udredio tačno vreme kad žurka počinje, ali mene nije napuštao osećaj da ću stići pre nego što je potrebno. Zastajem ispod ulične lampe, tako da mi svetlost sasvim otkrije lice, i proveravam odraz pomoću džepnog ogledala. Svetiljke su ulicama davale topao izgled. Senke su se pružale niz trotoar, narandžaste i sasvim nepomične. Moje lice bilo je delimično obasjano, zbog toga delujući još mršavije. Nastavih hod, niz odavno ukotvljenu noć, idući bez oklevanja, s jedva primetnom žurbom. Koračala bih sporije da se hladnoća nije sasvim spustila na ulice, u vidu beličaste, zlokobne magle. Sneg je zaista počeo da pada, u večnoj, umirujućoj tišini. Pahulje su sitne; bilo je jasno da su prve te godine. Osećala sam ih na kosi, neprijatno vlažne. Odmah su se topile među mojim loknama i vunenom beretkom, klizeći niz vrat, sve do ramena. Sneg je bio

slab. Nije ostavljao nikakav trag na ulicama. Samo sam videla pahuljice kako se kovitlaju i roje u mlakoj svetlosti, a osećala ih na koži.

Ulicu sam pronašla bez teškoća, iako nije bila u blizini mog stana. Uska i neosvetljena, činila se kao presek između periferije i grada. Očekivala sam da ću začuti muziku, ali su se svi zvuci i dalje svodili na vetar. Svetlost dopire samo iz pojedinih kuća. Uključeni, kroz prozor uočljivi televizori u mojoj percepciji predstavljaju porodičnu atmosferu.

Zaustavila sam se kod broja sedamnaest, ne sprečavajući rast panike u svom telu. Roletne su spuštene do kraja, ali bi svetlo, da je gorelo, bilo jasno vidljivo pod njima. V. nije spominjao da li je kuća njegova. Njena dotrajalost bila je očigleda. Noć je doprinosila mojoj nemogućnosti da uočim detalje, ali primetih da tamna fasada otpada, čineći spoljašnjost kuće hladnom i zastrašujućom. Iza mene, prošao je biciklista, nakratko osvetlivši put. Ne znam kako uspevam da primetim parče bele hartije koje viri iz poštanskog sandučeta. Izvlačim ga, ne misleći da će mi on otkriti bilo šta. Znala sam da nisam pogrešila broj. Vadim mobilni telefon iz ručne tašne, da bih osvetlila pronađenu hartiju. Sve moje pretpostavke ostale su izneverene. *Oprosti što više ne živim ovde*, pisalo je.

Nisam osetila nadolazak neverice. Bilo je prisutno samo sporo, tupo propadanje nečega u unutrašnjosti mog organizma. Tako sam oduvek zamišljala tromb koji se upravo otkinuo. Konačnost je bila trenutna, zatim sneg nastavlja da pada, a ja se okrećem. Noć me je čekala, zajedno s dugim povratkom u stan. Kada bi barem pahulje prestale da se mučno batrgaju kroz vetar, i neprestano sipe.

Krevetnina se ohladila tokom dana. Polako je zatežem pre odlaska u krevet. Uključila sam lampu i čvrsto pritisla termos uz butine. Kroz prozor ne vidim automobile, ali zvuci njihovih brundajućih auspuha i točkova potvrđuju kako noću ništa ne prestaje. Sneg se takođe ne zaustavlja. Pahuljice se kače uz prozorsko staklo, ubrzo klizeći niz njega. Stalnost njihovog prisustva uspavljuje. Zamišljam mraz i jutro. Zraci sunca tope imponantne, ledene freske. Vetar me sutra neće probuditi prekasno, nadam se. Nebo u mom prozoru sazdano je samo od gustih, teških oblaka, i još dugo neće čak ni naslutiti jutro.